

J. publ. G.

375

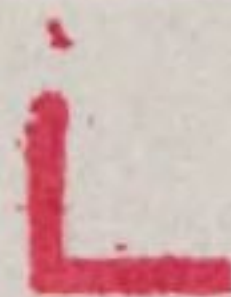

T. publ. g.

375

<36606318620011

<36606318620011

Bayer. Staatsbibliothek

Philo. ped.

Ra

J. Publ. germ 375

Hist. Europ.

Reckermannus.

POLITICA
SPECIALIS
GEMINA

PRIOR POLONICA:
Opus posthumum

CL. V. D. BARTHOLOMÆI
KECKERMANNI.

POSTERIOR GERMANICA:
Studio

IOHANNIS-HENRICI ALSTEDI:
*Qui Parodiam, iuxta methodum prio-
ris, scripsit.*

HANOVIAE
Apud Guilielmum Antonium,

MDCXI.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

STVDIOSIS POLITICÆ
S.

ILLVD, Beneuole lector,
non ignoras duplicem
omnino esse, vt cuiusli-
bet disciplinæ, ita vel
imprimis Politicæ cognitionem; v-
nam quidem generalem magis & cō-
munem; alteram verò specialem in
peculiaribus & particularibus quo-
rumcunque regnorum Prouinciæ,
Rerum publicarum, adnotandis oc-
cupatam. Patet id non modo ex sub-
iectis Systemati Politico Disputatio-
nibus Extraordinariis; verum etiam
ex instructissimo Practicarum Disci-
plinarum apparatu; in quo etsi in Lo-
cis Com. Generalibus adornan-

*dis à Beatiss. & Clariss. Memoriae V.
Dn. B. Keckermannno ita anxie
& accurate laboratum est, ut iam
amplius difficile non foret ad particu-
lares quasque Politias eorundem v-
sum transferre; tamen nullum mihi
fit dubium, quin & hic eius cortice
natare sæpè malueris, eademque quæ
me te quoque cogitatio torserit qua
ratione cuiusque Politicæ Specia-
lis perfectiss. forma sit designanda;
cuius rei cum me mira quædam sitis
haberet, cæpi diligentius in omnes vi-
ri istius incōparabilis labores inqui-
rere; nec id sine successu. Ecce enim
Scenographiam hanc Poloniæ priva-
tis quibusdam sub hoc regni horizon-
te natis delincatam inuenire & ceu è
tenebris eruere datum est; scriptum
quidem (fateor) si verba spectes bre-
uissimum sin verò vtilitatem consi-
deres.*

deres ; latissimum & omnino tale,
quod vel ipse Autor, quo fuit ingenio
& candore; v'sibus omnium commo-
dissime aptatum publici iuris fecisset,
nisi idem quod ei vitā tibi hanc ipsam
commoditatem, fatum denegasset;
Hoc ergò simulac nonnulli doctiores
apud me conspicerent, impetrare aliis
vt diutius premere liceret, non potui,
quicquid etiam de oculis & v'oculis
maleuolorum in quas incurrere neces-
se haberem, adferrem. Itaque licet et-
iam ex hac adumbratione facilè quē-
uis mediocris ingenii modum suæ Po-
litiae in quā v'ivuit aut v'icturus est su-
mere posse scirem, tamen ne qua Stu-
diosis Polit. manu ductio v'berior de-
esset, Graphiz hanc Loc. Germa-
niæ specialium simili ferè methodo
vt annecteret Vir Exercitatissimus
& Acutissimus Dn. Ioan. Henric.

Altstadius (quē honoris causā sum-
ma cum testificatione sui erga me a-
moris apud te nomino) id verò ab eo,
pro meo erga studium politicum amo-
re, precibus efflagitavi. Mihi præterea
quia nihil oneris susceptum est, ideo
nullum referre precium studii nisi Tu-
am, lector, utilitatem & fructum cum
perpetua Autoris Præceptoris mei de-
sideratiss. laude cōiunctum cupio: qui
cum nostris studiis natus vitam iis
posthabuerit, ad eius quoque quæ est
ἐν Ἑλλογίαις memoriam gratam tuā
te adiicere, deque ea non tam ex alio-
rum invidia & obtreptione quam
Tuo ipsius emolumento iudicium te
facere, utinam tam feliciter quam ex
animo optem. Script. Herb. Naß.
Kal. Sextil. Anno 1611.

DANIEL BRESLERS
Dantiscanus.

DE-

DELINEATIO LOC.

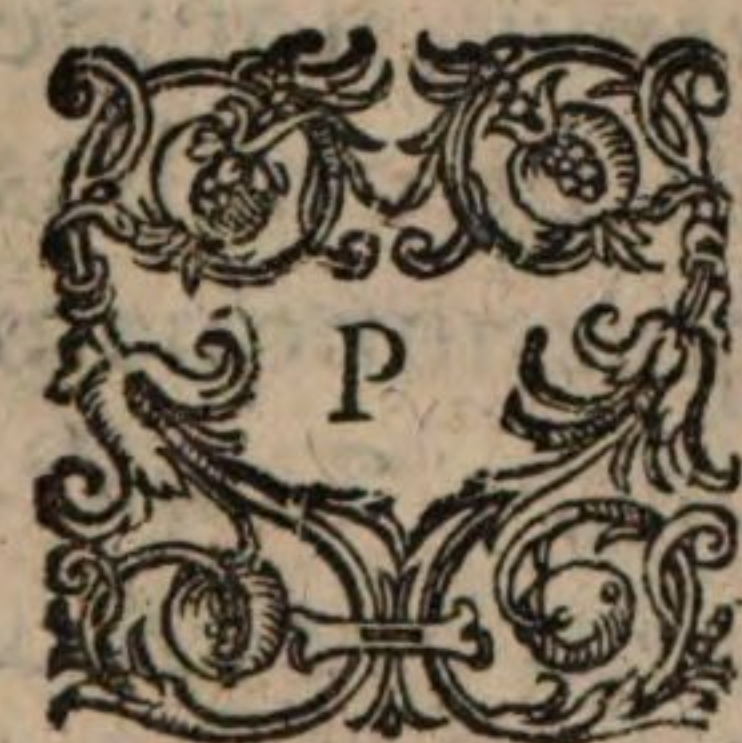
Communium Specialis Politia

POLONICÆ.

AVTHORE BARTHOLOMÆO
KECKERMANNO.

*Regulae quædam Generales pro istis
L.C. Disponendis & pro intel-
ligenda eorum serie.*

I

POLITIÆ Polonica multa
sunt peculiaria, quæ ita cō-
mode ad generalem Politi-
cam referri non possunt:
Hinc nimirum necesse
est ut is qui in hac Repub. vivere & o-
peram aliquā utiliter nauare velit pe-
culiare aliquod volumen *Locorum Po-
lit. Poloniae* sibi disponat, & à volumine
L.C. Politica generalis distinctū habeat.

II.

*In hoc ergò volumine ea notabit 1. quæ
de sola Politia Polonica peculiariter legit*

8 DESIGNAT. LOCOR. COM.

vel audit; legit inquam, vel in excusis codicibus Statutorum regni, inter quos imprimis excellit is qui à Ianus-chouio editus est; vel etiam in manuscriptis; quæ sane plurima reperiuntur ingeniose simul & iudiciose hinc inde consignata, in qualibus conqui-rendis & digerendis Studiosum Pol. Polō. imprimis curiosum esse decet,

2. *Sed & ea notanda fuerint quæ audimus partim apud Exteros, partim & quidem imprimis in ipsa Polonia; quæque adeò etiam ipsi videmus & observamus, siquidẽ certum est in eiusmodi specialibus multa audiri & videri, quæ nunquam aut nusquam scripta sunt, 3. Tum deinde etiam ea notanda fuerint, quæ vel ex Politica generali, vel ex alia aliqua speciali Politica utiliter ad hanc Politicam Polon. vel accōmodata sunt ab huius Politicæ fundatoribus, vel accommodari possunt & debent eaque vel ad constituendam hanc Politiam vel ad reformandam.*

III.

Si quæ autem sint generalia, quæ non ita restricta sunt ad Politiam Polon. neque peculiari

culiari observatione ad eam traducta; sed valdè communia & generalia cum aliis omnibus Politiis: Ea non est necesse in speciali volumine notare; Itaque vel in ipsa historia Polon. vt in Cromero Herburto etiam plurima reperies, quæ non sint notanda in hoc speciali volumine; sed in generali, propterea quod, etsi hæc à Polonis gesta sint, aut in Polonia acciderint; tamen communissima sint cum omnibus aliis Politiis, & sint tantum exempla generalissimorum Preceptorum Politicorum. Exempli G. legis de doctrina & eruditione Sigismundi Primi: hoc non est notandum in volumine speciali, sed in generali ad Tit. de fundamento Principatus seu aptitudine Principis & Virtutib. intellectualibus eius: sic legis aliquid de peculiari pœna & tristi exitu Regum Poloniæ, qui propter hæc vel illa peccata à Deo puniti sunt id non est necesse notare in speciali Politica sed in generali de infelicitate Principis. Legitur aliquid in hist. Polon. de dānis & cladibus bellicis ac Vastationib. hoc cōmune est Polon. cum aliis omnib.

10 DESIGNAT. LOCOR. COM.
Politiis, ideo ad generalem Pol. Tit.
de bello notari debet.

IV.

*In Politica specialib. atq; adeò etiam in
Polit. Polon. primò & ante omnia distinctio
facienda est inter materiale Politia & for-
male.*

V.

*Materiale Politia voco ipsam terram
& homines qui tali politia reguntur.*

VI.

*Formale politia voco ipsam formam re-
giminis seu ipsum regimen quod est in istis
terrís & inter istos homines; quod quidẽ
formale intelligi accurate nequit nisi
materiale fuerit prælibatum, & ex
Geographia speciali præcognitum a-
liquid de regione ista deque partibus
eius, de hominibus in ista regione ha-
bitantibus eorum natura ingenio lin-
gua ac moribus.*

VII.

*Cæterum formale Politia Polon. quatuor
habet in se quæ diligenter distinguenda sunt,
I. est*

1. est aliquid generalius & 2. aliquid specialius.

VIII.

Generalius est tum Ethicum tum Oeconomicum. Sicut is qui accuratissime velit *Politiā Polon.* quoad suum formale nosse, debeat etiam aliquid præcognouisse de *Ethica speciali polonica*; deq; formis specialib. *Oecon. Polonica.* Et fane facile breue aliquod volumen confici posset & in duas partes distingui: quarum prior contineret *specialia Ethica Polon.* de ciuilitate & decoro *Polon.* secundum sexus & ætates ea serie, quam in *Ethica speciali* monstrauimus: Altera pars contineret *Tit. Oeconomiae Polon.* & quidem nobilis *Oecon.* qui Tituli facile etiam confici possunt ex nostris *Tit. Oeconomicis.*

IX.

Specialiora autem quæ in isto regimine continentur sunt tum Ecclesiastica, tum Iuridica.

X.

Confundunt autem omnes, qui statuta

Polonica scripserunt ista tria, videlicet propriè & mere Politica, deinde propriè & mere Ecclesiastica, & denique propriè & mere Iuridica.

XI.

Quia autem magna est connectio Ecclesiasticorum cum Politicis, ideo loci siue Tituli pertinentes ad Ecclesiasticam disciplinam omitti non possunt, sed vel peculiari volumine disponendi sunt, vel si quis istū laborem sumere nolit; poterit Tit. qui in statutis reperiuntur meliori ordine digestos inferere in statum eminentem. Sicut paulo post etiam monstrabimus quomodo inferi possint.

XII.

Scholastica etiam quæ in statutis continentur: ut de fundatione Academiae Cracoviensis de libertatibus eiusdem, &c. Et si peculiarem quoque disciplinam constituāt, & volumen requirant peculiare (nam & scholastica est tum generalis tum specialis) tamen etiam operam dabimus ut commode suis locis inserantur.

XIII.

XIII.

Iuridica omnino separanda sunt à Polit.
 Iurisprudentia enim perinde vt Poli-
 tica est vel generalis vel specialis vt
 suo loco apparebit in *Tit. Iurispruden-*
tia, ita vt omnino peculiare volumen
 destinandum sit *Iuri Polonico*.

LOCORVM POLITIÆ
 POLONICÆ.

CLASSIS I.

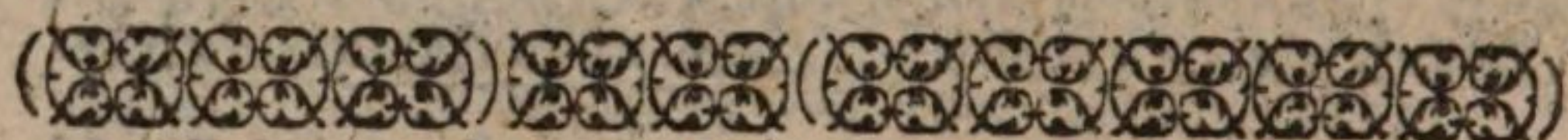
Continens Tit. pertinentes ad mate-
riale Politicæ Polonicæ.

REGNUM POLONIÆ MATE-
rialiter consideratum.

Materiale regni Polonia quatenus est
 continens siue ipsa terra & regio Po-
 lonica. Huius terræ situs. Termini,
 Qualitates seu commoda & incom-
 moda tam ratione cæli quam soli. Po-
 loniæ distinctio. *Polonia Minor. Polonia*
Maior. Magnus Ducatus Lithuania.
Russia. Podolia. Moldavia. Volinia. Samo-

gitia. Masovia. Cuiavia. Podlachia. Borussia. Pomerellia & pars Pomerania. Livonia & quæ sub hac Curlandia.

Materiale regni Polonia ratione contenti siue gens Polona. Origo Polonorum. Lingua Polonorum, Constitutio Corporis in Polonis. Constitutio animi & morum in Polonis.

CLASSIS II.

Continens Tit. generaliores pertinentes ad Formale seu ipsam formam Politia Polon.

F*orma siue status Polonia pacatus. Forma siue status Polonia absolute consideratus sine gradu eminentia. Formæ & Politia Pol. fundatio intialis. Politia Polon. fundatio progrediens seu crescens, ubi de diversis incrementis & gradibus Reipub. Polonæ. Status seu Politia Polon. fundamentum in apta mixtura trium statuum. Videlicet Monarchici, Aristocratici, & Democratici. Fundamentum istius mixturæ est restrictio quadam & limitatio omnium sta-*

statuum, itaque sint alii Tituli Restrictio & limitatio Status Monarchici. Restrictio Status Nobilitatis s. Democratici. Effectus istius restrictionis & contemperationis mutue videlicet Libertas. Unio statuum triū, quæ etiam est effectus fundamenti & contemperationis istius.

*Itaque huc pertinet articulus Ianuscho-
uii 23. 24. 25.*

*Partes ingredientes constitutionem Po-
litie Polon.*

*Partes considerate separatim. Pars pri-
ma s. status primus & Regius atq; adeo Rex
Poloniae.*

Sequuntur deinde Tit. pertinen-
tes ad fundamentum regalis status;
Et primò quidem ad aptitudinē na-
turalem, vt cuius gentis Rex esse de-
bear, qua ætate, &c. pòst ad aptitudi-
nem virtutum intellectualium. Dein-
de ad aptitudinem virtutum mora-
lium, videlicet Ethicarum. Politica-
rum, &c. nempe qualem Regem &
quibus virtutibus instructum Polo-
nia requirat. Deinde sequuntur Ti-
tuli pertinētes ad potestatem ortam,

16 DESIGNAT. LOCOR. COM.
vbi tit. de sigillo Regis artic. 62. Postea
veniendum ad officium Regis & primò qui-
dem ad officium primum quod est in vi-
ta; Deinde ad constitutionem regiminis, at-
que adeò ad Tit. de Legib. Postea veni-
endum ad causas siue partes regiminis es-
senciales, videlicet ad consilium & deinde
administrationem rerum; vbi deinde ad
causas adiuvantes siue ministros regis, qui
ministri & eorum partitio pendet ex spe-
cialib. circumstantiis istius regni; Consi-
deratur autem Consiliarius Regis vel
separatim vel collectim: Et separatim
consideratus est vel superior vel in-
ferior, quo pertinent articuli de Can-
cell. Subcancell. Marschal. videlicet
articulus 61. 63. Inferiores ministri
sunt Secretarii, Notarii, Scribæ, Item
Nuncii Camerales seu Tabelliones
Regis de quibus art. 222.

Exinde veniendum est ad partitionem
curæ regie, quæ est vel publica vel Audi-
ca. Et publica est vel intra regnum Polonia
vel extra. Cura intra regnum est vel prima
vel orta. Et prima vel prudentiæ s. Dispen-
sationis vel Iustitiæ. Cura Dispensationis
est

est vel circa homines vel circa res extra homines. Cura circa homines ita disponi debet, ut in generalibus locis Politicis; ex quibus iudicari facile poterit, pertinere huc articulum 220. 225. 227. 228. quos omnes locos aliena methodo Ianus-schouius tradidit.

Nam E. G. Tit. de luxu in Aromatibus in vestitu, siue auro & argento posuit sub Tit. aromatum non spectans sc. scopum Politicum propter quem de Aromatibus tradatur, qui scopus subiicit nobis rationem methodi. Sic & alia ibi quamplurima traduntur, quamplurima etiam omituntur quæ pertinent ad multa salutaria instituta in Regno Polon. facienda. Quæ quidem ultro occurrunt iis qui Polit. Polon. secundum methodum à nobis in generali Politica ostensam disponent.

Posthæc veniendum ad curam subditorum in specie: atque adeo ad dignitarios, beneficiarios, & feudarios, de quibus articulus 19. Deinde ad subditos integros, atque adeo etiam ad mercatores, & mercaturam, mo-

18 DESIGNAT. LOCOR. COM.
nopolia, &c. de quibus *artic.* 208, 211,
214, 216, 217, 218. Pertinet eodem et-
iam articulus 216. de mensura panni
It. 217. de cutib. seu corio ne extra re-
gnum euehatur, 218. de cereuisia Vra-
tislauienfi ne importetur. 219. de vl-
nis & modiis.

*Exinde ad subditos collectim considera-
tos atque ita ad Pagos in Regno Polon. de
quibus articulus 227. Et seqq. ad Ciuitates
de quibus articul. 299. Et seqq. postea ad
integras Prouincias in Regno Polon. easque
tam primogeneas quam incorporatas eo or-
dine quem habet Ianusch. fol. 7. Nam
in materiali Polit. Polon. enumera-
bantur Prouincię nō formaliter qua-
tenus pertinent ad curam Regis aut
quatenus sunt subiectę. Sed tantum
materialiter quatenus sunt partes i-
stius terrę quę Polonia dicitur. Ita-
que non referenda sunt eo ista, quę
ad iura & Priuilegia singularum Pro-
uinciarum pertinent, sed tantum ea
quę ad situm & terrę fertilitatem aut
sterilitatem & ad hominum ingenia
mores linguam, &c. In summa non
Poli.*

Politica, sed naturalia ibi notanda, hic contra non naturalia sed Politica.

Deueniatur deinceps ad Collegia subditorum, de quibus artic. 59. sub officio Palatini. Nam & hoc quoque monendum est, Ianuschouium habere magnam confusionem Tit. sub officio Regis, Palatinorum, Capitaneorum, quæ confusio facile tolli potest ab iis qui sequuntur ductum nostrorum locorum in generali Politica.

Ad status deinde subditorum veniatur; vbi de statu Illustriss. in Polonia; Illustrium, Nobilium, Ciuium, deque statuum istorum vnionē de qua nihil in Ianusch. Posthæc veniatur ad curam Regis circa res extra hominem & primo quidem circa res animatas, vbi de Bestiis mansuetis artic. 23. Equis 215. 229. de ripis de siluis art. 236. Deinde de mobilibus vt de sale, de plumbo & similibus quæ effodiuntur in regno Polonia. Veniendum deinde ad res artificiales atque adeò ad ædificia: de quibus nihil in Ianusch. præterquam quod de molendinis est artic. 225.

Deinceps ad circumstantias rerum, videl. ad Tempora & loca ut sunt viae publicae, de quibus sub Tit. Capitanei, Ianuschou. agit: It. ut sunt limites regni art. 86.

Absoluta sic administratione regis Polon. eâ qua magis prudentiâ propria est; veniendum deinceps erit ad curam eam, quæ magis Iustitiæ est, de qua Iustitiâ primo agendum in genere. Et sic habet duas partes. Videlicet Præmia, quo pertinet art. 32. Et reliqui quibus agit de privilegiis personarum, quæ & qualia, & quibus ea Rex dare possit: deinde veniendum ad Iudicia, eaque distinguenda in iudicia minus solemnia & magis solemnia. Minus solemnia iterum vel ad aulam Regis seu post curiam vel in Tribunalitia Iudicia vel in Capitaneorum subiiciendum deinde est Iudicium magis solenne, quod fit in Comitibus. Et sic huc pertinet totus liber 5. Ianusch. Atque ita fuit cura prima: Sequitur orta quæ est tum in defensione tum in Exornatione & amplificatione; Defensio ita disponenda erit, ut in locis generalibus ex quibus apparebit, quorsum pertineat art. 26. It. 75. Et 136.

Absol-

*Absoluta sic cura interna: Sequitur cura externa, quæ duplex est. Primò ea qua Rex curat aliquid extra Regnum ad se pertinēs: Vbi Tit. disponi possunt de regno & Principatu quem Rex habet alibi extra Polon. vt hic Rex in Suecia & in Ducatu Mediolanensi. Deinde sequantur Tit. de peregrinis in regno. Quo pertinet *Articulus de Zygaris* 247. de ludæis 238. & seqq. De exteris excipien- dis in regno art. 52. De Legatis ad ex- teros tit. 38. De fœderibus ibidem. Se- quuntur deinceps Tit. de cura Regis Magis restricta, s. de *Aula Regis*. Qui Tit. ita disponendi sunt, vt in Politica gene- rali *Ianuschouii* artic. 7. & 8. De coniu- gio Regis & Reginae, item de reforma- tione Reginae, adeoque liberis s. filio & filia- bus Regis, deque ministris speciatim ad au- lam pertinentibus huc pertinent. A. Titu- lis de cura Principis in vitâ sic dispo- sitis accedendum est ad Tit. instru- mētorum Principis quæ duo sunt re- ditus & operæ subditorum. *Reditus Regis Polon.* sunt vel generaliores pertinen- tes ad totum regnum & eius defensionem*

vel specialiores pertinentes ad Regis dignitatem, aulam & mensam, quorum virorumque consideratio, tum acquisitio tum conservatio.

Qua serie intellecta disponentur facile Tit. Ianuschouii toto lib. 4. (habet ibi Tit. de mensuratione agrorum quæ pertinent ad curam rerum inanimatarum videlicet agrorum.) Tota etiam doctrina de Vectigalibus huc pertinet, sicut patebit cuius ex Politica generali. *Restat cura Principis circa mortem*; de qua nihil habet Ianuschouius sed ex generali Polit. quilibet applicationem faciet & ad circumstantias huius regni, & notabit ea quæ ex usu Polit. Polonæ in hac parte esse videbuntur. *Tantum de Rege Polonia sequitur altera pars regiminis Polonici vel status Aristocraticus s. Senatorius ubi notabitur discrimen inter methodum huius specialis Polit. Polonicae.* Nam quia hæc specialis Politia non agnoscit absolutum Principem sed tres simul status, ius Maiestatis habentis ideò ante doctrinam de officio subditorum adeoque

que de statu eminenti; & de statu turbato ratione methodi omnino agendum est de duobus reliquis statibus, atque ita i. De Senatoribus. *Itaque sit Tit. De Senatorum Maiestate. De Senatorum cura & officio. De Senatorum distinctionibus. De Palatinis ubi ordine enumerentur Palatini quotquot sunt ex illo libello nempe qui continet descriptionem Regni Polon. ex Cromer. De Castellanis tam maioribus quam minorib. Post hæc sequitur tertius status Politie Polon. videlicet status Nobilitatis ubi sunt Tituli. De iure Maiestatis quod habet Nobilitas & de eius Iuris origine progressu & incrementis. Et sic de statibus Regni Polon. separatim consideratis: sequuntur status Regni Polon. collectim considerati atque adeo de representatione omnium statuum quæ præcipue fit in Comitibus. Vbi sint Tit. Comitiorum indictio. Conuentus particulares ante Comitibus, atque adeo deputatio legatorum nobilitatis. Partes regis in Comitibus partes Senatorum in Comitibus. Partes Legatorum Nobilitatis in Comitibus, eorumque Ma-*

24 DESIGNAT. LOCOR. COM.
rescalli. Quo pertinent ea quæ Ianu-
schouius habet *Titulo 57. De Consensu*
Senatorum, vt etiam *Tit. 27. 28. 29. Qui*
Tit. facile disponentur eâ methodo
generalis Politix.

Atque ita absoluius statum absolu-
te consideratum ; sequitur status eminens
qui est vel respectu contemplationis & li-
beralium disciplinarum quo respectu huc
possint referri Tit. 44. 45. 46. 47. De A-
cademia Cracouiensi. Vbi tamen hoc
moneo supra à nobis omissam esse
mentionem de scholis Regni Polon.
in cura Regis circa educationem Iu-
uentutis qui defectus facilè supplebi-
tur ex generalis Polit. Titulis. *De-*
inde status eminens est respectu religionis.
Vbi sit *Tit. 1. De Iuramēto Regis cir-*
ca religionis libertatem. 2. De Confæ-
deratione Religionis. 3. De processu Confæ-
derationis. De ordine spiritualium superio-
ri, vel Archiepisc. & Episcopis. De ordine
spiritualium inferiore, eoque tum vero, vt
de Orthodoxis Ecclesiis & administris, tum
de Apparente vt de Abbatibus Mona-
chis Monialib. & eorum Monasteriis,
Atq.

Atque ita disponentur Tit. Ianusch. lib. 2. videlicet à Tit. 37. usque ad 43. Denique disponentur Tituli de bonis Ecclesiasticis tã veris quam apparentibus. Videlicet de Decimis annatis, atque adeo etiam de Iudic. Ecclesiast. à Tit. 48. usq; ad 55.

Restat status Turbatus Regni Polonia, qui est vel à caussis internis vel externis. Et à caussis internis iterum vel generalibus vel specialibus. Et his iterum vel legitimis vel illegitimis. Vbi inter legitimas Causas resistentia. Titulus de Rokossz. Illegitima causæ habent seditiones, quæ ex Politica generali facile disponi possunt. Pertinet eò etiam bellum civile siue intestinum Polonorum. Externe causæ continent bellum cuius causæ administra sunt milites quos in generali Politica distinximus in præsidarios, eosque vel limitaneos; quo pertinent Tituli de quartanis eorumque stipendiis quos Ianuschovius retulit ad offic. Thesaurarii sed malè: vel nō limitaneos prout & alias distinctiones militum & caussarum consequentium Antecedentium belli accuratè disposuimus in Politica generali, ita ut secundam istam dispositionem facile in or-

26 DESIGNAT. LOCOR. COM.
*dinem redigi possit liber 6. Ianusch. qui est
de bello.*

Et tantum de Disposit. L. C. Poli-
tiæ Polonicæ ad quam pluribus ver-
bis opus non fuit apud eos qui gene-
ralis Politicæ methodum à no-
bis accuratè perce-
perunt.

FINIS POLITICÆ
POLONICÆ.

SALV-

SALVTEM ET CVLTVM
LECTORI POLITICES STV-
DIOSO.

IMPRVDENS es, Le-
ctor, & bis imprudens,
si tibi est prudens, qui ge-
neralissimorum cogniti-
one imbutus eximiâ. Specialissima
quæque nosse est prudentis, docet pru-
dens, dicam an sapiens Philosophus.
Cui οὐ μὲν Φωρα sunt, quæ tradit alius:
sapiientis est, ait, explicare generalia,
at prudentis, applicare ista generalia
ad specialia. Non igitur in Politicis
numerabitur ille, qui statum publicū
absolutè atque vniuersum nouit. Ille
numeretur mihi, imò & tibi; in iis,
quos dixi, qui specialem statum eius

Reipublicæ novit, cui ipsa aliquando suam navare operam cogitat. Nec enim in consiliis dādis quæritur, quid Principi sit faciundum: sed quid huic vel illi Principi sit faciundum. Audite, qui Politicum colitis & excolitis agrum, & sic studium vestrum Practicum institutum ite. Si aqua vobis heret, ite consultum magnum illum Orbis Literati Cōsiliarium Keckermannum, illum μακροχρῆνον. O virum illum suprā huius ævi viros! Deus bone! quantus hic fuit Hercules! Sed eheu fuit! Fuit! Imò & adhucdum est. Quamvis enim noster ille Rex, cuius sub vexillo heic militamus tantum lumen tenebroso huic mūdo subtraxerit: nihilominus tamen eius mētem, cor & manum τὸ θεῖον ἐν ἀγίοις ita rexit, vt fœtus ingeni sui luci exposuerit. Nostrum igitur est imitari

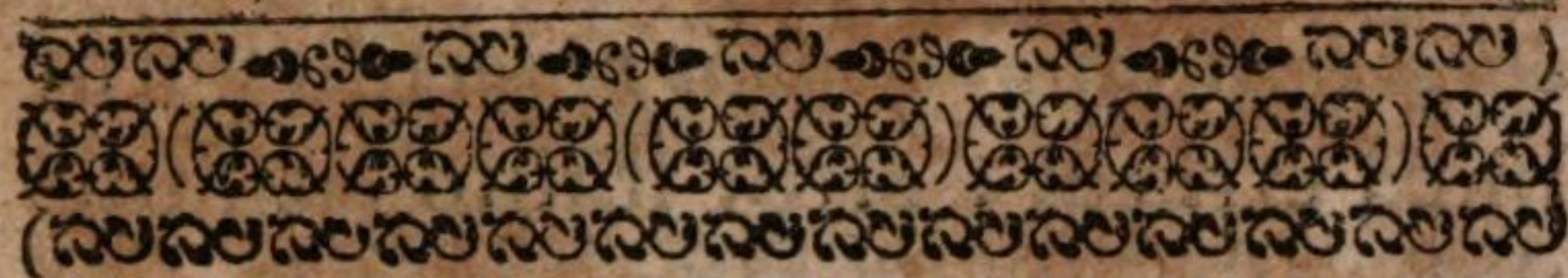
Eli-

*Elisæum. Quid ille? Pallio Eliæ docto-
ris sui, quum ipso non posset, usus est.
Idem & nos faciamus. Fœtus felicissi-
mos felicissima monumēta huius feli-
cissimi præceptoris magni faciamus ob
rerum gravitatem, ordinis suavita-
tem, verborum nitorem & breuita-
tem: quæ tria, fermè dixerim, propria
huic Theologo-Philosopho diuinitus
tributa cerno sæpè, & admirabundus
cerno. In catalogo istorum monumen-
torum non ultimas tenet hoc, quod
eminentis ingenii V. D. DANIEL
BRESLERVS Dantiscanus, viri
magni Keckermanni γνήσιος & disci-
pulus, amicus meus honorandus, te-
cum communicat opusculum Posthu-
mum, de locis communibus Politicæ
Polonicæ. Eo utere, fruere tibi in
fructum, authori in honorē, Bresle-
ro in stimulum ad edendum alia, quæ
habet, præceptoris opera posthuma.*

*Accipe in super επιμερεος de manu mea.
Scriptiunculam dico tenuem de Po-
litica speciali Germaniæ: quam
tibi ante oculos statuo, dissimile qui-
dem illam & disparem illi vetustæ,
florentem tamen adhuc & opulentam
atque amplam, quamdiu scilicet vo-
let Rex ille Regum. Iam verò non est
aliud votum meum, quam te, ô lector,
in hoc vno mihi Germanũ esse. Quid
ita? Decantata est plus satis à priscis
priscorum Germanorum sinceritas.
Eam indue, ut induas germanum
habitum priscorum Germanorum. Si
facies, facies operæ pretium in lectio-
ne horum, quæ vides, opusculorum.
Sincerè iudica, seposito affectu. Vale.
Dabam Herb. Nassou. X. August.
anni 1610.*

IOHANNES HENRICVS

ALSTEDIVS.

DELINEATIO
LOCORVM COMMV-
NIVM SPECIALIS
POLITIÆ GERMANICÆ

Authore

IOHAN. HENRICO
ALSTEDIO.

REGVLÆ QVÆDAM
GENERALES DE POLITICA
*speciali in genere, & in specie de
Politica speciali Ger-
mania.*

CANONES GENERALES DE
POLITICA SPECIALI

I. Canon generalis.

PRVDENTIA Politica est Prin-
ceps quædam & architectonica di-
sciplina. Nā inde aliarum omnium
disciplinarum non quidem res ipsa
& methodus, sed institutio tamen & do-

cendi tradendique occasio pendet. Si igitur in eâ erretur ; error statim latissimè diffunditur, ac cum maximo periculo coniunctus est. Plato igitur quam rectissimè πολιτικὴν appellat πασῶν ἐπιστημικὴν, omnium disciplinarum constitutivam, & Arist. 1. Eth. 1. & 2. omnium disciplinarum ἀρχὴν καὶ τὸνικὴν vocat.]

II. Canon generalis.

Studiosus Politicæ primò cognoscat Systema Politicæ generalis, ubi agitur de statu Politico ἐν γένει: deinde Systema Politicæ specialis, in qua agitur de statu Politico particulari, i.e. tali, qui particularibus & singularibus circumstantiis certorum locorum, gentium ac temporum accommodatus, atque etiam propter illas singulares circumstantias à statu Politico generali in nonnullis discrepat.

Hæc est illa observatio ; quam acceptam debemus ferre optimo Præceptori Dn. KECKERMANNO. Rectè enim ille omnium fermè primus observat, omnem *Prudentiam Philosophicam* ab vniuersalibus ad singularia deflectere. Quum autem singula-

gularia pēdeant à circumstantiarum
 obseruatione , neque omnia possint
 præceptis comprehēdi , est curæ pre-
 tium duo volumina locorum com-
 muniū in Practicis seu operatrici-
 bus disciplinis habere, vnum genera-
 le, & alterum speciale. Sic in *O Economica*
 erit duplex locorum communiū
 volumen. Primum generale, cuius ti-
 tulos disposuit Præceptor in Appa-
 ratu Practico. Alterum speciale, in
 quo quilibet pro conditione illius lo-
 ci, in quo familiam habiturus est, no-
 tabit ad suum vsum accommodata.
 Tituli autem disponētur eodem pla-
 nē ordine, quo dispositi sunt in gene-
 rali *O Economica*, e.g. Si quis in Germa-
 niā familiā habere velit, instituat vo-
 lumen peculiare , in quo secundum
 ordinem titulorum generalium OE-
 conomicorum notabit speciales ob-
 seruaciones , quæ ad OEconomias in
 Germaniā pertinent: vt de vxore du-
 cendā in Germaniā, de agriculturā in
 Germaniā, aliisque consimilibus. Ad
 eundem modum volumen *locorum Po-*

liticorum erit generale & speciale. Generalis voluminis titulos disposuit Præceptor in Apparatu Practico: vbi sunt tituli pleni; secundum quos studiosi Politices possunt res Politicas notare. Speciale Politicum volumen est, in quo disponuntur loci communes speciales & particulares pertinentes ad Reip. statum in istâ regione vel vrbe, in quâ victurus es.

III. Canon generalis.

Volumen Politicum speciale tam variū esse potest & multiplex, quàm est forma Reipublicæ seu Politix. Quàm varia autem sit Politia è sequentibus colligere est.

Politia est vel vetus, vel noua.

Vetus spectatur vel eminenter, vel absolute.

Eminētior quoad religionem est Respublica Iudaorum, tam ante reges, quàm sub regibus & post reges. Et hinc quatuor considerantur potestates, quas vocant Theologo-Chronologi.

I. Potestas Patria ab Adamo vsque ad Mosen.

II. Iu-

- II. Iudiciaria à Mose vsque ad Saulem.
- III. Regia à Saule vsque ad Nehemiam & Ezram.
- IV. Sacerdotalis à Nehemiâ vsq; ad Christum.

Politia absolutè spectata est vel maxima, vel medioxima, vel parua.

Maxima vocatur Monarchia.

Quatuor autem sunt Monarchia;

- I. Chaldaeorum & Assyriorum.
- II. Medorum & Persarum.
- III. Græcorum.
- IV. Romanorum.

Medioxima Politia est vel regnum, vel infra regnum.

Regnum est vel vetustius, vel minus vetus.

Regna vetusta celebrantur; Ægyptiacum, Macedonicum, Lydicum, Persicum, Troianum, Italicum, Parthicum, Ponti, Pergamenum, Sycioniorum, Argiuorum, Mycænarum, Thebanorum, Corinthiorum.

Regna minus vetera sunt: Sicilia & Neapolitanum, Portugallia, Casti-

36 DE LIN. LOC. COM.
liæ, Granati, Nauarræ, Hierosolymitanum, Longobardorum, Germanicum, Westphalorum, Vandalorum, Scytharum, Ostgothorum, Westgothorum.

Politia infrà regna sunt, Exarchatus Rauēnæ, Ducatus veteres, Marchionatus, Landgrauia, Comitatus, Baronia, &c.

Politia parua vocantur vrbes, seu Politia infrà regna sunt vrbes seu Respublica Achæorum, Lacedæmoniorum, Atheniensium, Corinthiorum, Thebanorum, Respublica vetus Romana, vrbs Roma, eiusque peculiaria.

Fuerunt Politia veteres; restant recētes.

Est autem recens Politia, vel legitima, vel illegitima.

Legitima est vel culta, vel inculta.

Culta, atque adeò etiam Christiana est,
I. Maxima, puta Imperium Romanum, eiusque peculiaria.

II. Propinqua maxime, quæ est regnum: quod est vel magis absoluti dominii, vt Hispanicum, Gallicum, Anglicum & Scoticum, sub quo Hyberniam

berniæ regnum, Vngaricum, Bohemicum: vel non absolutum, sed mixtum: idque vel laxius, vt Danicum & Sueuicũ; vel strictius, vt Polonicũ.

III. Proxima à regnis.

Huc pertinent.

1. Electoratus Moguntinus, Coloniensis, Treuirensis, Palatinus, Saxonicus, Brandenburgicus.

2. Archiducatus Austriæ.

3. Magnus Ducatus Florentiæ, & Lithuaniæ, qui regno Poloniæ est incorporatus.

4. Ducatus & Principatus simplices sunt vel digniores, in Germaniâ & Italia, vel indigniores in Hispaniâ & Galliâ.

5. Marchionatus sunt itidem vel digniores in Germaniâ; vel indigniores in Italiâ, Hispaniâ, Galliâ, &c.

6. Landgraviatus.

7. Comitatus, ii que liberiores in Germaniâ, indigniores in Italiâ, Hispaniâ, Galliâ.

8. Baronatus liberi in Germaniâ, & minus liberi alibi.

9. Dynastiæ.

10. Dominia nobilium eaque vel liberiora in Germaniâ ; Poloniâ & Daniâ : vel minùs libera, in Ital. Gall. Hisp. Angl. Sueu. Scot, &c.

IV. Respublicæ liberæ ; quæ vel magnæ, vt Veneta, Belgica, Heluetica ; vel parvæ, siue vrbes liberæ : eaque cum imperiales, vt Lubeca, Colonia, Argētina &c. tum regales, quæ suis libertatibus quidem gaudent, sed nō sub imperio Romano, vt est Dantiscana.

*Sequuntur Politia incultæ & barbara ;
quæ sunt.*

I. In Europâ, vt magnus Ducatus Moscouiæ.

II. In Asiâ , Politia autem Asiaticæ sunt in

Asiâ

Asia vel	{ Propiori; ut Imperium	{ Tartaricum Magni Cham Persicum
	{ Remotiori & interiori	{ Imperium magni Magog. Regnum { Chinae Sinae Calicuti Iaponiae, &c.

III. In Africâ. Politiaë Africanæ præcipuæ sunt quinque imperia. 1. Barbaria. 2. Nigritarum. 3. Guineæ. 4. Zanzibar. 5. Abyssinorum. Alii duas præcipuas Politias Africanas numerant, videl. Imperium Abyssinorum, siue Presbyteri Ioannis, & regnum Fessæ.

IV. In Americâ est celeberrimû regnum Peru. Sed hodie omnes, quæ quidem notæ sunt, Americæ partes Hispania sibi subiecit: ita ut de peculiaribus & liberioribus Americæ regnis ac dominatibus nihil dici possit in Politicâ speciali.

IV. Canon generalis.

Talis est delineatio Politiarum specia-

lium: quæ singulæ à studioso Politices non debent disponi in volumine speciali. Historici enim est, hæc singula minutatim persequi. Studiosus Politices dabit operam, ut disponat titulos illius Politicæ, in quâ aliquando suam operam aliis locare cogitat. Sciat enim velim ius esse duplex, commune & particulare, quod vocant municipale. Politicum cogitet esse eum, qui cognitam habet iuris municipalis rationem.

V. Canon generalis.

Arcana Rerum publ. quæ sic vocantur, ad Politicam specialem referri debent. Arcana enim Rerum sunt particularia quædam instituta, accommodata certis circumstantiis personarum & locorum. Sic Atheniensis Resp. sua arcana habuit populo Attico accommodata. Talia arcana collegit Arnoldus Clapmarius in libro de arcanis Rerum publ.

VI. Canon generalis.

*Studiosus Politices probè distinguat inter Politicam specialem, & historiam. No-
uerit quaslibet artes habere suas historias.*

Ita

Ita est historia *naturalis*, est historia *Ecclesiastica*, & sic deinceps. Quis verò dixerit historias *artium* esse ipsas artes? Ita historia *Politica* nō est ipsa *Politica* specialis. Plura enim requiruntur ad historicam, quam ad Politicā specialem. Vt melius intelligas quid velim habere sis hoc exemplum. Si quis viuat in *Poloniā*, habebit volumen locorum communium pertinētium ad formam regiminis in *Poloniā*: quod volumen distinguendum erit in duas partes. Prima pars continebit ipsum *materiale*, id est, aget de singulis regni Prouinciis. In alterā parte specialis istius voluminis disponentur tituli de *formali* regni *Poloniæ*: e.g. de rege *Poloniæ*, de electione regis, atque adeo de interregno, de Comitibus electoriis, de iuramento regis, &c. Sed *historia* *Polonica* longè plura sub se complectitur. Idem de aliis esto iudicium.

CANONES SPECIALES.

De Politicâ Speciali Germanicâ.

I.

Politiae Germanicae quàmplurima sunt specialia, quæ ita commodè ad generalè Politiam referri non possunt. Necessum igitur est, ut Politicus studiosus aliquando in Germaniâ victurus peculiare volumen Politicum disponat iuxta titulos.

II.

In volumine hoc speciali studioso Politicæ notanda sunt ea. 1. Quæ legit vel in excusis codicibus, vel etiam in manuscriptis libris; quos studiosus Politicæ Germanicæ quam diligentissimè conquirere debet. Inter excusos istos libros excellit. 1. aurea bulla Caroli quarti. 2. matricula Imperii Venetiis olim Italicâ linguâ excusa. Vbi notādum, quod illud exemplar sit plus satis deprauatum. 3. Matricula Imperii in ipso Imperio authentica: cuius ductum sequar. Nō autem

autem mihi propositum est de omnibus singulisque Imperii membris definitè dicere. Hoc mihi propositū est, elegantissimam imperii dispositionē iuxta titulos huius Politicæ specialis ostendere. 2. *Quæ audit, partim apud exteros, partim & quidem in primis in ipsâ Germaniâ.* 3. *Quæ videt in suâ peregrinatione.* Subinde enim multa videtur in istiusmodi specialibus, quæ nunquam & nusquam scripta sunt. 4. *Quæ legit in aliâ aliquâ Politicâ speciali: ea scilicet quæ ita sunt comparata, ut Politia Germanica vel conservanda, vel reformanda accommodari possint.*

III.

Generalia non sunt notanda in hoc volumine speciali. Quæ enim Politicæ Germanicæ communia sunt cum aliis, non sunt notanda in speciali, sed generali aliquo volumine, e. g. legis de clementiâ Maximiliani II. Imperatoris: hoc non est notandum in volumine speciali, sed in generali ad titulum de fundamento Principatus, seu aptitudine Principis & virtutibus moralibus eius.

IV.

Voluminis huius specialis duæ erūt partes: prima de materiali, altera de formati Politia.

V.

Materiale Politia Germanica est ipsa terra & homines, qui tali Politia regunt ut

VI.

Formale Politia Germanica est ipsa regiminis forma.

VII.

Formale non potest intelligi accuratè, nisi aliquid prælibetur de materiali è Geographia speciali. Itaque non ineptè primam partē huius voluminis specialis dixeris Præcognita Polit. Germanica.

VIII.

Materiale Politia Germanica nō est per partes infimas indicandum: sed paucula tantum de hominibus, seu Germanis, eorumque naturā, ingenio, linguā ac moribus; & de hinc de præcipuis Germaniae regionib. præcognoscenda sunt.

IX.

IX.

Formale Politia Germanica quatuor in se continet, videl. Ethica, OEconomica, Ecclesiastica, Iuridica.

X.

Ethica specialia in Germanis sunt observanda, id est, ea, quæ spectant civilitatem & decorum Germanorum secundum sexus & ætates.

XI.

OEconomica specialia in Germanis item sunt notanda iuxta titulos, quos infra disponemus.

XII.

Ecclesiastica specialia etiam in hoc volumine disponi possunt.

XIII.

Ad Ecclesiastica referimus scholastica specialia in Germaniâ.

XIV.

Iuridica specialia omninò separanda sunt à Politicis specialibus.

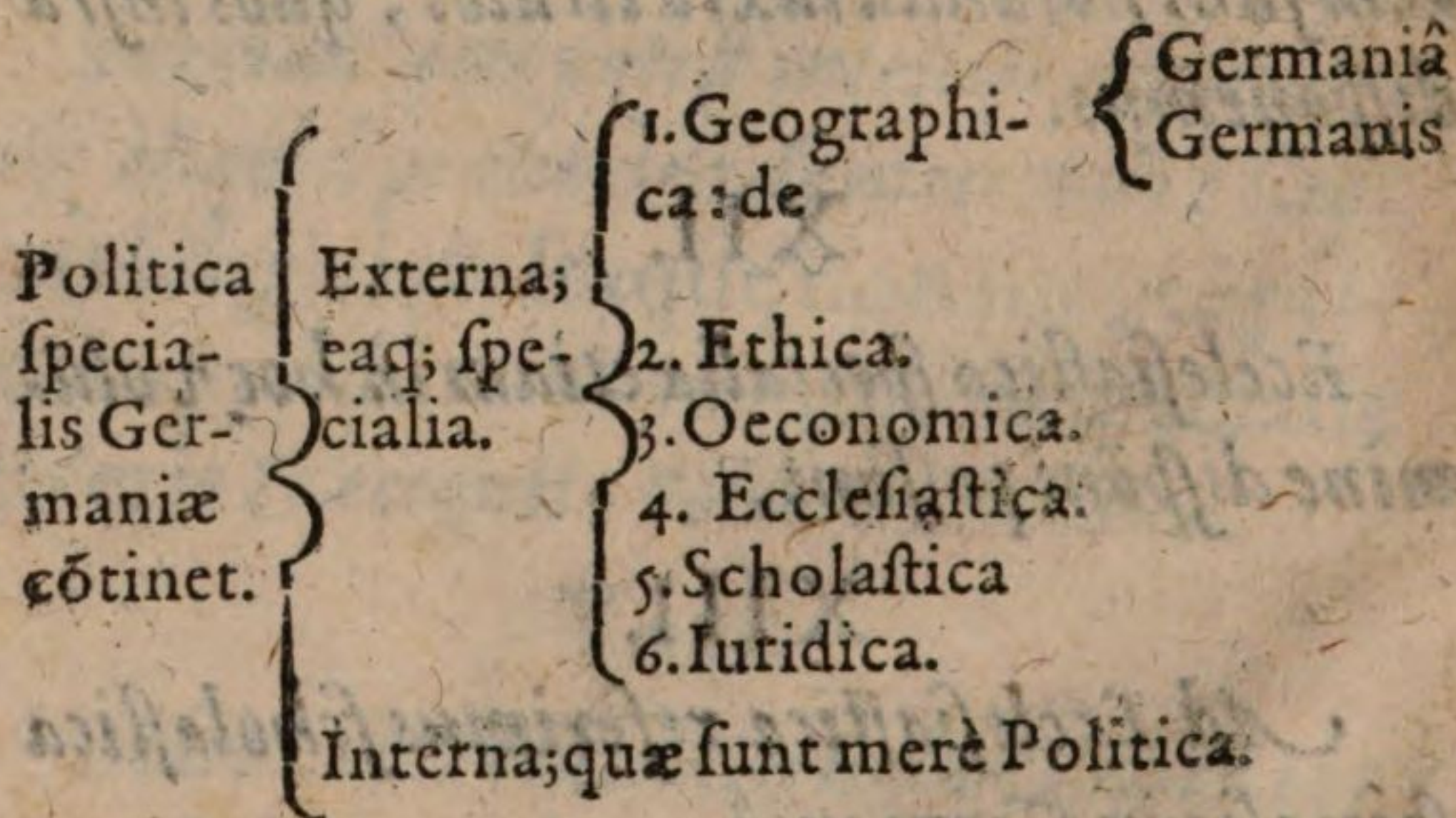
XV.

Regula generalis hoc in loco observetur

ista: Merè Politica, merè Ecclesiastica, merè Iuridica non sunt confundenda.

XVI.

His ita positis apparet duplicem in hac Politicâ speciali observari posse methodum. Prima est, quando omnia & singula Practica specialia congerimus in volumen Politicum. Altera est, quando merè Politica annotamus. Nos priorem methodum pro tempore observabimus. Ideoque methodum Politicæ specialis Germanicæ sic adumbramus.

*Septem igitur sunt classes titulorum
huius Politicæ.*

CLAS-

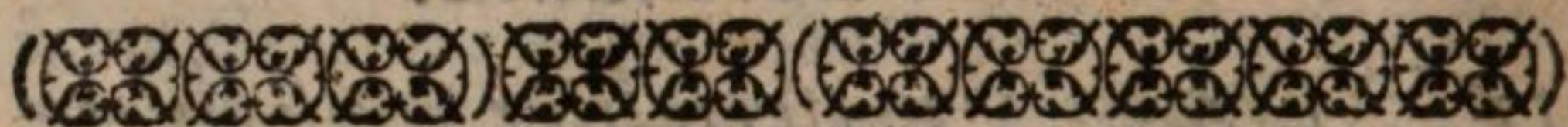

CLASSIS I. GEOGRAPHICA.

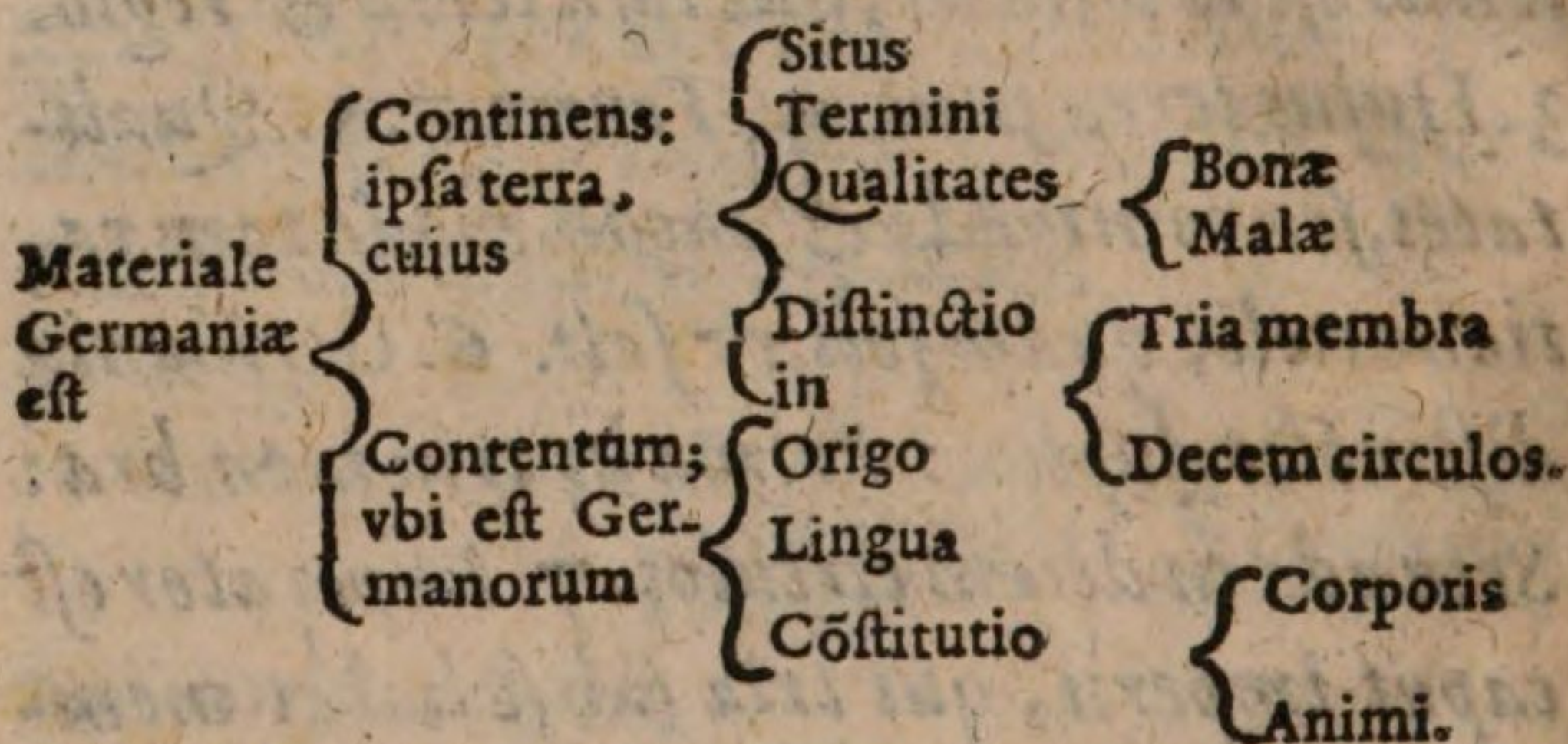
Continens titulos pertinētes ad materiale Germaniæ.

1. **G**ermania materialiter considerata.
2. Materiale regni Germaniæ, quatenus est continens, siue ipsa terra & regio.
3. Huius terræ situs. 4. Terminum. 5. Qualitates, seu commoda & incommoda tam ratione cœli, quàm soli & salis. 6. Germaniæ distinctio duplex: Prima in tria membra: Secunda in decem circulos. 7. Imperator est caput imperii, qui tria sub se habet membra. 8. Primum membrum sunt septem Electores. 9. Secundum membrum sunt Principes Ecclesiastici & seculares. 10. Tertium membrum sunt ciuitates liberae. 11. Decem circuli. 12. Primus circulus Franconia. 13. Secundus Bauaria. 14. Tertius Austria. 15. Quartus Suenia. 16. Quintus est circulus Rheni. 17. Sextus est quatuor Electorū Rheni. 18. Septimus est Westphalicus. 19. Octauus est Saxonia superioris. 20. Nonus

Saxonia inferioris. 21. Decimus Burgundia. 22. Materiale Germania ratione contenti, siue gens Germanorū. 23. Origo Germanorum. 24. Lingua Germanorum. 25. Constitutio corporis in Germanis. 26. Constitutio animi & morum in Germanis.

TABVLA METHODICA HORVM TITVLORVM.

CLASSIS. II.

CONTINENS TITVLOS PERTINENTES AD ETHICAM SPECIALEM Germaniæ.

Iustitia & iniustitia. 2. Prudentia & imprudentia. 3. Perspicacia & stupor. 4. Amicitia & inimicitia. 5. Liberalitas. 6. Urbanitas. 7. Affabilitas. 8. Taciturnitas. 9. Vera-

Veracitas. 10. Gravitas. 11. Mansuetudo. 12. Magnanimitas. 13. Intemperantia. 14. Ebrietas. 15. Ciuilitas & decorum secundum etates & sexus. 16. Decorum infantum. 17. Decorum puerorum. 18. Decorum adolescentum. 19. Decorum iuuenum. 20. Decorum virorum. 21. Decorum senum. 22. Decorum puellarum. 23. Decorum virginum. 24. Decorum matronarum. 25. Decorum vetularum.

Quod si placet poteris mores Germanorum notare ad Ethicam *Mauritii Landgrauii Hassiae*, vel *Dn. Keckermani*, & quidem vel in margine, quæ relinques latiore, vel in chartis puris interfertis.

CLASSIS. III.

Continens titulos pertinentes ad
OEconomicam specialem
Germaniæ.

OEconomia specialis Germaniæ distinguitur quinq; modis.

D

I. Ratione diuersorum statuum inter Germanos.

Oeconomia personæ publicæ & quoad societates domesticas, & quoad possessiones domesticas: 1. Imperatoris. 2. Principis. 3. Comitis. 4. Baronis. 5. Satrapæ & præfecti. 6. Nobilis. 7. Senatoris. 8. Prætoris.

II. Ratione diuersorum modorum acquirendi. OEconomia quoad societates & possessiones domesticas.

1. Agricolæ tātum. 2. Agricolæ, qui est simul hortulanus & vinicultor. 3. Agricolæ, qui est simul & pecuarius & venator & piscator. 4. Hominis è filuis viuentis. 5. Hominis viuentis ex terre fossilibus. 6. Mercatoris. 7. Literati. 8. Mechanici artificis. 9. Politicorum officiariorum. 10. Hominum de schola. 11. Personarum Ecclesiasticarum. 12. Aurigarum. 13. Nautarum. 14. Baiulorum, lignifectorum, & similiū mercenariorum.

III. Ratione quantitatis in possessione domesticâ.

1. OEco-

1. OEconomia ampla & locuples, quam solus & vnic⁹ paterfamilâs administrare non potest: ideoq; vitur vel. 1. Vicario, in administratione possessionis amplæ, quæ est domi. 2. Villico, in administratione possessionis, quæ est ruri: cuius consideranda recompensatio. 3. Arculario dispensatore in amplâ domo. 4. Arcularia dispensatrice in amplâ domo. 5. Promo condo vel Promâ condâ. 6. Rationario.

3. OEconomia mediocris. 4. OEconomia pauperior.

IV. OEconomia Germanica ratione loci distinguitur.

1. Est Pagana. 2. OEconomia urbana. 3. aulica. In quibus considerantur. 1. Immediatè antecedentia coniugium, vt sunt ritus pro-candi, ritus nuptiales in Germaniâ, &c. 2. Coniugium ipsum: vbi propria coniugum, propria liberorum, propria famulorum & ancillarum, propria acquirendę possessionis, propria

feruādæ possessionis, propria impen-
sarum domesticarum.

*V. OEconomia Germanica distinguitur
respectu temporis.*

1. OEconomia tempore pacis. 2.
OEconomia tempore belli. 3. OEco-
nomia verna. 4. Æstiuæ. 5. Autumnæ-
lis. 6. Hiemalis.

*Et hi etiam sunt loci communes OEcono-
mici speciales.*

~~~~~
(~~~~~)

CLASSIS IV.

Continens titulos speciales pertinē-
tes ad Ecclesiasticam specialem
Germaniæ.

I. **R**es Ecclesiasticæ: ut templa, sacella,
altaria, baptisteria, mensæ, calix, pa-
nis Eucharisticus, Vinum Eucharisticum,
Bona & redditus Ecclesiastici.

II. Personæ Ecclesiasticæ: ut ministri,
diaconi, Papa, Cardinales, Archiepiscopi,
Episcopi, Canonici, Decani, Presbyteri, Mo-
nachi, Æditui.

III.

III. *Actiones Ecclesiasticae, quae sunt variae pro varietate personarum: puta ceremoniae, officia Presbyterorum, disciplina Ecclesiastica, excommunicatio, &c.*

CLASSIS V.

Continens titulos pertinentes ad
scholasticam specialem in
Germaniâ.

I. **R** *Es scholastica: ut sunt auditoria, bibliotheca, cœnacula, bursæ, libri, atramentum, charta.*

II. *Personæ scholasticae: superiores, puta Professores, Præceptores classici, Præceptores privati: inferiores, discipuli, iique vel auditores publici, vel classici: vel Academici, vel triviales.*

III. *Actiones præceptorum & discipulorum. Præceptorum est exercere, & coercere. Discipulorum profectus in studiis, in moribus.*

CLASSIS VI.

Continens titulos pertinentes ad
specialem Iuridicam in Ger-
maniâ.

Volumen Iurisprudentiæ in Germaniâ
erit duplex, generale & speciate. Ge-
nerale volumen disponetur secundum titu-
los Iuris Romani seu Iustiniani. Speciale
volumen Iuris continebit titulos accom-
modatos ad ius municipale eius loci, in quo
vivere cogitat studiosus. e. g. si quis velit
vivere Francofurti, secundum titu-
los generales notabit ea, quæ iure
municipali sunt recepta. Itaque ex-
cerpat titulos Iuris generales, sub
quibus notet quæ specialiter eò loci
vfitata sunt.

---

*Tituli hi sunt iuxta seriem Al-
phabeti.*

A Cquisitio per adrogationem.
Actiones.

Ad-

Ademptio legatorum & tralatio eorum.

Adoptio.

Adsignatio libertorum.

Authoritas tutorum.

Bonorum possessiones.

Capitis deminutio.

Codicilli.

Curatores.

Donationes.

Emtio & venditio.

Exceptio.

Exheredatio liberorum.

Fideicommissariae hereditates.

Fideiussores.

Fiduciaria tutela.

Gradus cognationum.

Heredes & hereditates.

Hi, qui sunt sui, vel alieni Iuris.

Ii, per quos agere possumus.

Ingenui.

Iniuriæ.

Inofficiosum testamentum.

Interdicta.

Inutiles stipulationes.

Ius personarum.

Legati.

Legitima adgnatorum successio.

Legitima adgnatorum tutela.

Legitima parentum tutela.

Legitima Patronorum tutela.

Libertini.

Literarum obligationes.

Locatio & conductio.

Mandatum.

Militare testamentum.

Noxales actiones.

Nuptiæ.

Obligationes.

Obligationes ex consensu.

Obligationes ex quasi contractu.

Obligationes ex delicto.

Obligationes ex quasi delicto.

Officium Iudicis.

Patria potestas.

Perpetuæ & temporales actiones.

Pœna temerè litigantium.

Publica Iudicia.

Pupillaris substitutio. Quibus alienare licet, vel non.

Per quas personas cuique acquiritur.

Per quas personas nobis obligatio acquiritur. Qui-

Quibus modis recontrahitur obligatio.

Quibus modis testamenta infirmantur.

Quibus modis tollatur obligatio.

Quibus modis tutela finiatur.

Quibus non sit permillum facere testamentum.

Qui testamento tutores dari possint.

Res corporales & incorporales.

Replicationes.

Rerum diuisio, & de acquirēdo ipsarum dominio.

Satisfactio tutorum vel curatorum.

Satisfactio.

Senatusconsulta.

Seruilis cognatio.

Seruitutes rusticorum & urbanorum prædiorum.

Singulæ res per fideicommissum relictæ.

Societas.

Stipulatio seruorum.

Successio cognatorum.

Successio libertorum.

Successiones sublatae, quæ fiunt per

58 DELIN. LOC. COM.

bonorum venditiones.

Suspecti tutores vel curatores.

Testamenta ordinanda.

Tutelæ.

Verborum obligatio.

Vis bonorum raptorum.

Vsucapiones, & longi temporis præ-
scriptiones.

Vsus & habitatio.

Vsusufructus.

Vulgaris substitutio.

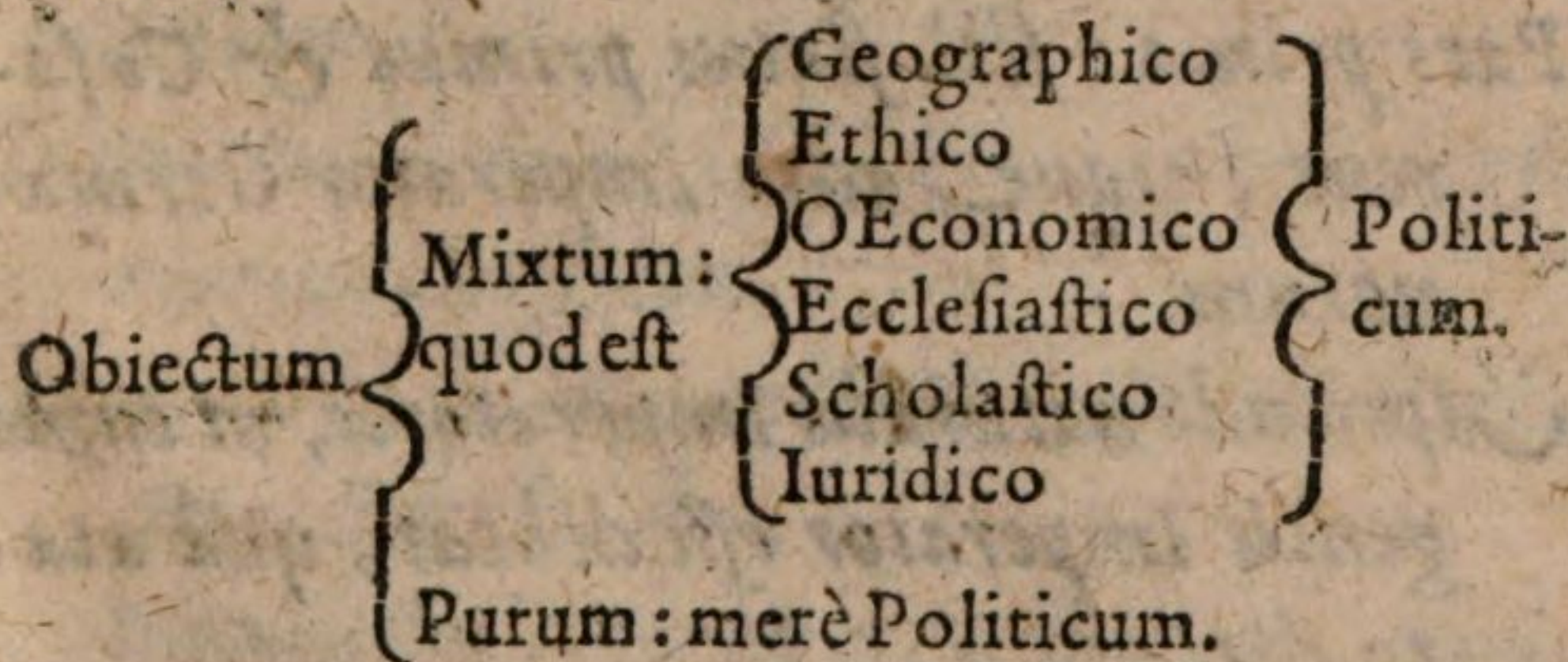
CLASSIS VII.

Continens titulos merè Politicos,
pertinentes ad Politiam specia-
lem Germaniæ.

Tales sunt tituli externi, qui ponendi
sunt in Politicâ speciali Germaniæ: se-
quuntur interni, qui sunt merè Politici.
Neque verò hoc est nostrum confi-
lium, ut studiosus Politices specialis-
sima quæque notet in OEconomicâ,
Ecclesiastica, &c. Velim eũ ea solùm
notare, quæ faciunt ex parte ad stu-
dium

dium Politicum. Nam studiosus Geographiæ notabit specialissima Geographica; sic studiosus OEconomicae, Scholasticae, &c. At verò studiosus Politices ea consignabit in Geographia, OEconomica, &c. Specialibus, sine quibus Politica specialis Germaniæ intelligi nequit, atque ad eò, quæ quandam cognationem habent cum Politicâ. Hinc videre est, studiosum Politices, debere versari circa.

Tituli merè Politici in Politicâ Germaniæ sic habent.

Forma siue status Germaniæ pacatus
Natalis, seu fundatio initialis Politiae
Germanicae.

Fundatio Germanica Politiae progrediens,
seu crescens: ubi eius varia incrementa
& gradus.

*Politia Germanica fundamentum in aptâ
mixturâ Monarchiæ & Aristocratiae.*

Origo istius mixturae, & scopus.

Restrictio & limitatio status Monarchici.

Restrictio & limitatio status Aristocratici.

*Effectus istius restrictionis & contempe-
rationis.*

*Vnio statuum in Germaniâ: videl. Impera-
toris, Principum, Ciuitatum.*

*Partes ingredientes constitutionem Politiae
Germanicae.*

Partes consideratae separatim.

*Pars prima: scil. status primus & Cæsa-
reus, atque adeo Imperator Germa-
norum.*

*Aptitudo naturalis Imperatoris, ut cuius
gentis Imperator esse debeat, quâ æta-
te, &c.*

*Aptitudo virtutum intellectualium: qua-
rum catalogum vide in Politicâ gene-
rali.*

*Aptitudo virtutum moralium, videl.
Ethicarum, Politicarum, &c. Nem-
pe qualem Imperatorem, & quibus vir-
tutibus instructum Germania requi-
rat.*

Pote-

Potestas Imperatoris.

Sigillum Casareum.

Officium Imperatoris.

Officium primum in vita, & constitutione regiminis.

Leges.

Partes regiminis essentielles: videl. Consilium & Administratio rerum.

Administri Imperatoris: quorum partitio pendet ex specialibus circumstantiis huius imperii.

Consiliarius Imperatoris consideratus collectivim.

Idem consideratus separatim: qui est Superior, vel Inferior.

Superiores, ut, Cancellarii, Subcancellarii, Mareschalli, &c.

Administri inferiores, Secretarii, Scribae, &c.

Cura imperatoria partitio.

Cura publica, eaque

Intra fines imperii.

Cura intra regnum est vel prima, vel orta.

Prima vel prudentia scil. dispensationis, vel Iustitiae.

Cura dispensationis circa homines, eorum

mores, virtutes, vitia.

Cura subditorum: ubi de

Dignitariis

Beneficiariis

Feudariis.

Cura subditorum integrorum.

Cura subditorum collectim consideratorum,

puta Prouinciarum

Ciuitatum

Pagorum.

Cura subditorum hereditariorum.

*Cura subditorum, qui immediatè non pa-
rent Imperatori.*

Status subditorum, eorumque

Illustrissimorum

Illustrium

Generosorum

Nobilium

Ciuium.

Cura imperatoris circa res extra subditos.

1. Circa res animatas, ubi de

Bestiis mansuetis

Ripis

Siluis.

2. Circa res mobiles, ubi de

*Fossilibus Germanicis, aliisque merci-
bus,*

bus, quæ importantur, vel exportantur.

3. *Circa res artificiales, ut ædificia.*

Cura imperatoris circa circumstantias,
puta

Tempora

Loca, ut sunt

Via publicæ

Limites imperii.

Cura Iustitiæ; cuius partes duæ.

1. *Præmia, ubi de*

Privilegiis Personalibus.

2. *Iudicia, quæ sunt*

Minus solennia

Magis solennia.

Cura orta; quæ est in

Defensione &

Exornatione, seu Amplificatione.

Cura externa, seu extra Imperium.

Cura Peregrinorum.

Coniugium Imperatoris.

Vxor Imperatoris.

Filii & filia Imperatoris.

Ministri aulici.

Instrumenta Imperatoris, quæ duo sunt

1. *Reditus Imperatoris, iique*

Ordinarii &

Extraordinarii.

*Item generales, pertinentes ad defensionem
totius imperii, &*

*Speciales, pertinentes ad Imperatoris di-
gnitatem, aulam & mensam.*

Horum reddituum I. acquisitio.

2. Conseruatio: ubi de arario.

Vectigalia.

II. Opera subditorum.

Cura Imperatoris circa mortem.

*Primum Imperii membrum, septem Ele-
ctores.*

Moguntinus

Coloniensis

Treuirensis.

Rex Bohemia

Comes Palatinus

Dux Saxonia

Marchio Brandeburgensis.

Electorum singulorum consid.

1. Dignitas.

2. Officium.

Secundum Imperii membrum sunt

Principes & nobiles Ecclesiastici.

Archiepiscopi

Episcopi.

Abbates

Principes seculares

Archiduces

Duces

Marchiones

Landgrauui.

Burggrauui.

Comites

Barones

Equites.

Nobiles.

Tertium membrum Imperii

Ciuitates liberae, ubi de earum

Dignitate

Libertatis ortu & progressu.

Status Imperii collectim considerati.

Representatio omnium statuum, quae fit in

Comitiis: quorum

Indictio

Conuentus

Legati.

Partes Imperatoris in Comitiis.

Partes reliquorum statuum in Comitiis.

Status eminens, ubi de

1. Scholis.

2. Ecclesiis, seu religione: ubi

*De Iuramento & promissione Imperatoris
circa religionis libertatem.*

De Confœderatis Euangelicis.

De Ministris Ecclesiasticis.

De Bonis Ecclesiasticis, ut

Decimis

Iudicio Ecclesiastico.

Status Germaniæ turbatus: cuius

Causæ internæ

Generales

Speciales

Legitimæ

*Illegitimæ, ut seditiões: quæ disponantur
ex Politicâ generali: & Bellum ciuile seu
intestinum Germanorum.*

Causæ externæ, ut

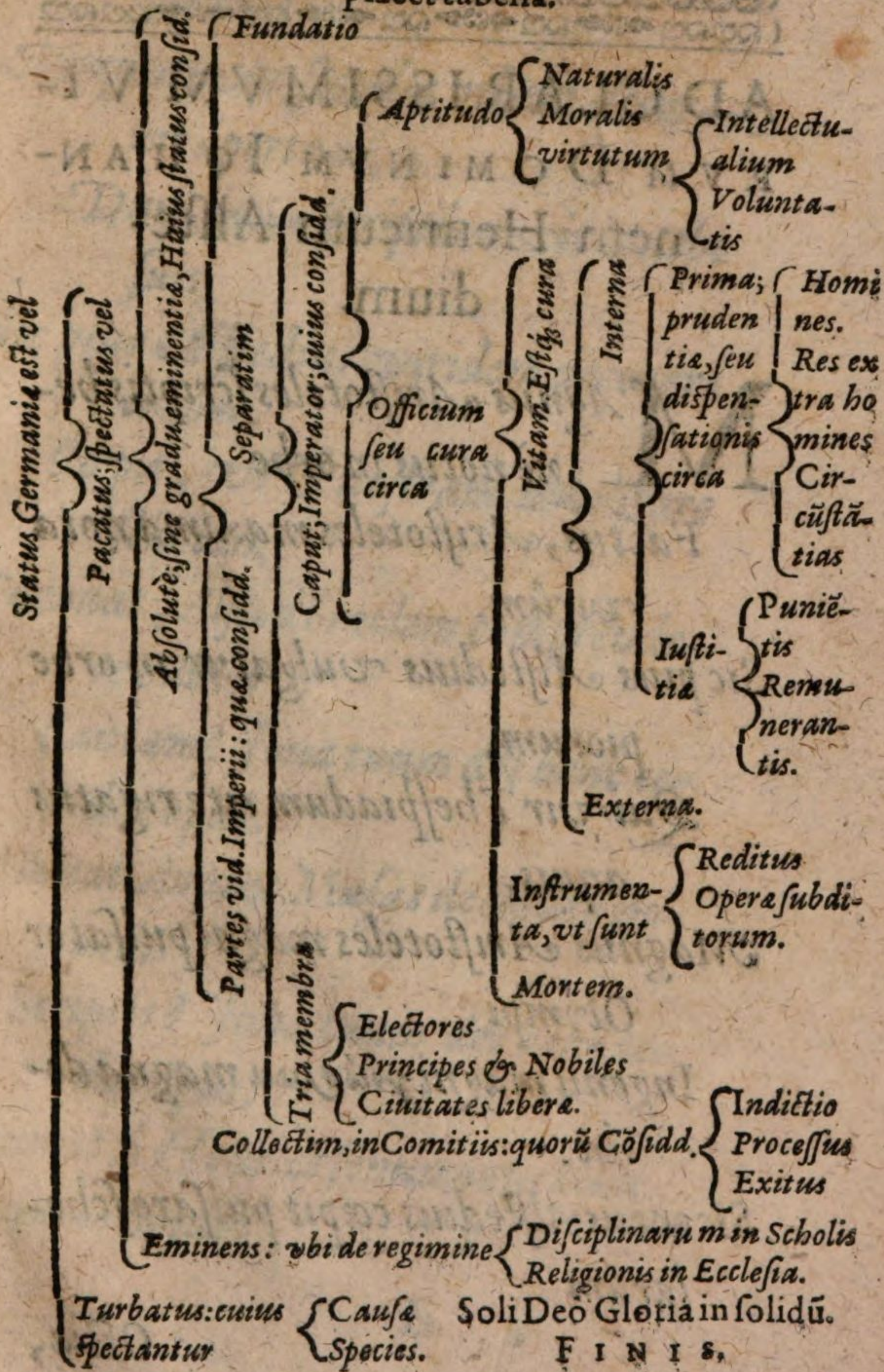
Bellum, cuius causæ administra

*Milites quorum distinctionem vide in Po-
liticâ generali.*

Species status turbati.

Et tantum de dispositione locorum Communium Politicæ Germanicæ; cuius methodum disce ex hac; si placet tabella.

AD CLARISSIMUM VI-
RUM DOMINUM IOHAN-
nem Henricum Alste-
dium.

Magnus Aristoteles scriptis be-
nè notus in orbe

Factus, Aristoteles maxima nota
virum.

Sic pius Alstedius vulgatur in orbe
piorum,

Qui vir Thespiadum ritè rigatus
aquis.

Magnus Aristoteles magni pulsator
Olympi

Ingenii magni præcipua magna de-
dit.

Sic meus Alstedius cæpit pulsare scho-
larum

Ostia,

Ostia, quem fama vesper & ortus
habent.

Magnus Aristoteles orbem decora-
uit apertum,

Dum σοφίαν scriptis auxit in orbe
suis.

Sic pius Alstedius viridem decorare
σοφίαν

Cæpit, ut & nostram nobilitare
scholam.

Te iuvat, Alsted! molem comprênde-
re paucis

Tantam? Fona tuum det benè ce-
dat opus.

Te iuvat Aonias Musas decorare no-
uellis

Scriptis? Fona tuum det benè ce-
dat opus.

Te iuvat, ô Henrice senum iuuenum-
que coronam

*Ædificare ? Tuum sic benè cedit
opus.*

*Te, bone Iane, Jehoua sua bonitate
vigentem*

*Seruet, & omne tuum det benè
cedat opus.*

**Matthæus Tornomannus
Francofurtensis.**

Polan

Mountain A

Keckermann, Bartholomäus,

Politica Specialis Gemina Prior Polonica ; Opus posthumum Cl. U. D.
Bartholomaei Keckermanni. Posterior Germanica

Hanovia 1611

J.publ.g. 375

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10559769-1

VD17 23:297755E